

1. संत गाडगेबाबा यांनी कीर्तनाच्या माध्यमातून समाजप्रबोधन कसे केले, ते सविस्तर लिहा. 15
किंवा
लेखक कचरू गिन्हे यांच्या जीवनातील संघर्ष 'भटक्या' या आत्मकथनाद्वारे सविस्तर लिहा.
2. 'विद्यार्थ्याप्रत' या कवितेत कवी केशवसूत विद्यार्थ्यांना कोणता उपदेश करतात, कवितेच्या आधारे लिहा. 15
किंवा
नवा इतिहास घडवून आणण्यासाठी लेखणीच्या तलवारीने लढण्याचे आवाहन उषाकिरण आत्राम यांनी कसे केले आहे?
3. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे शंभर शब्दांत लिहा. 15
गट - 'अ'
क) युरोपमध्ये न्यूटन झाला तसा भारतात एकही शास्त्रज्ञ जन्माला का आला नाही?
ख) महारोगी गोविंदाचे स्वभावचित्र रेखाटा.
ग) 'राजकारणातील व्यक्तिपूजा ही लोकशाहीला मारक आहे' असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर का म्हणतात?
किंवा
गट - 'ब'
च) जयंत नारळीकर यांनी विज्ञानाचे कोणते धोके सांगितले आहेत.
छ) संत गाडगेबाबा 'विद्या हेच मोठे धन आहे' असे का म्हणतात.
ज) राजकीय लोकशाही टिकविण्यासाठी सामाजिक लोकशाही आवश्यक आहे, असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर का म्हणतात.
4. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे शंभर शब्दांत लिहा. 15
गट - 'क'
त) संत ज्ञानेश्वरांनी पसायदानात संताचा महिमा कसा वर्णन केला आहे.
थ) 'स्वप्नाची समाप्ती' या कवितेतील प्रेम भावना व कर्तव्यभावना थोडक्यात लिहा.
द) "धैर्य दे अन् नम्रता दे
पाहण्या जें जें पहाणें,
वाकुं दे बुद्धीस माझ्या
तप्त पोलादाप्रमाणे"
या कडव्याचा अर्थ स्पष्ट करा.

किंवा

गट - 'ख'

- प) 'भंगू दे काठीण्य माझे' या कवितेची मध्यवर्ती कल्पना स्पष्ट करा.
फ) 'स्वप्नाची समाप्ती' या कवितेत कवीने पहाटेची परिवर्तने कशी टिपली आहेत?
ब) संत ज्ञानेश्वरांनी विश्वात्मक देवाला कोणते मागणे मागितले आहे?

5. अ) पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे शंभर शब्दांत लिहा.

10

गट - 'च'

- 1) शब्दाचे व्यापकपण स्पष्ट करा.
2) मराठी भाषेतील वर्णमाला सांगून वर्णाचे प्रकार सविस्तर लिहा.

किंवा

गट - 'छ'

- 3) लोकमानसाला आवाहन करणारे प्रभावी माध्यम म्हणजे भाषण होय, स्पष्ट करा.
4) मराठी मातृभाषेविषयी माहिती देऊन तिच्या लिपीविषयी सविस्तर लिहा.

ब) पुढीलपैकी कोणतेही पांच प्रश्न सोडवा.

10

- 1) भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
2) लिपी म्हणजे काय?
3) संयुक्त स्वर कशाला म्हणतात.
4) देहबोली विषयी थोडक्यात लिहा.
5) मराठीतील वर्णविचार स्पष्ट करा.
6) उष्में किंवा घर्षक कशाला म्हणतात.
7) अनुनासिक वर्ण कोणकोणते आहेत?
